

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет психології, соціальної роботи та спеціальної освіти
Кафедра психології особистості та соціальних практик

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

« » 20 р.

ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ
(консультаційної, профілактично-корекційної)

ПРАКТИКИ
для студентів

спеціальності 053 Психологія

освітнього рівня другого (магістерського)

освітньої програми 053.00.06 Сімейна психологія

Київ – 2025

Розробники:

Цюман Тетяна Петрівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології особистості та соціальних практик

Рева Олена Миколаївна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології особистості та соціальних практик

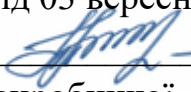
Захожа І.В., дитячий психолог, нейропсихолог, керівник Центру психологічної підтримки дітей і батьків «Початок», член Української спілки психотерапевтів;

Нагайченко В.С., практичний психолог Academy Ecoland (Академія А+).

Викладачі: науково-педагогічні працівники кафедри психології особистості та соціальних практик

Програму виробничої (консультаційної, профілактично-корекційної) практики розглянуто і затверджено на засіданні Вченої ради Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти

Протокол від 03 вересня 2025 р. № 8

Секретар (Тетяна ХОМИК)

Програму виробничої (консультаційної, профілактично-корекційної) практики розглянуто і затверджено на засіданні кафедри психології особистості та соціальних практик

Протокол від 28 серпня 2025 р. № 13

Завідувач кафедри

(підпис)

Світлана КАЛІЩУК

Програму виробничої (консультаційної, профілактично-корекційної) практики погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми 053.00.06 Сімейна психологія) 28.08. 2025 р.

Керівник освітньої програми

(підпис)

Світлана КАЛІЩУК

Програму виробничої (консультаційної, профілактично-корекційної) практики перевірено 29.08. 2025 р.

Заступник декана

(підпис)

Роман ПАВЛЮК

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) _____, «__» ____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) _____, «__» ____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) _____, «__» ____ 20__ р., протокол № ____

1. Опис програми практики

Найменування показників	Характеристика практики за формами навчання	
	денна	заочна
Вид практики	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінюв	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	9/270	
Курс	2	2
Семестр	3	3
Кількість змістових модулів з розподі	6	
Обсяг кредитів	9	9
Обсяг годин	270	270
Кількість тижнів	6	6
<i>Виробнича (консультаційна)</i>		
Обсяг кредитів	4,5	4,5
Обсяг годин	135	135
Кількість тижнів	3	3
Форма семестрового контролю	залік	залік
<i>Виробнича (профілактико-корекційна)</i>		
Обсяг кредитів	4,5	4,5
Обсяг годин	135	135
Кількість тижнів	3	3
Форма семестрового контролю	залік	залік

2. Бази практики

Базами проходження виробничої (консультаційної, профілактично-корекційної) практики здобувачів другого магістерського рівня вищої освіти ОПП «Сімейна психологія» можуть бути: Кризовий центр медико-психологічної допомоги на базі Інституту психології ім. Г.С. Костюка НАПН України, центри практичної психології, центри соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді, Київський міський центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; «Центр сім'ї» Солом'янської районної в місті Києві державної адміністрації; Київський міський центр соціально-психологічної допомоги; Оболонський

районний в місті Києві Центр соціальної служби; Центр соціально-психологічної підтримки та розвитку «Коло сили» ВБО «Український фонд Благополуччя дітей»; ГО «Всеукраїнський громадський центр «Волонтер».

3. Мета та завдання виробничої (консультаційної, профілактично-корекційної) практики

Мета практики - забезпечити у здобувачів розвиток здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері консультативної допомоги, профілактично-корекційної роботи з сім'єю та супроводу особистості й родини; закріпити практичні навички проведення консультативної роботи, профілактично-корекційних заходів відповідно запиту та з урахуванням специфіки організації, установ, закладів, в яких проходить практика, що сприятиме професійному розумінню і взаємодії психолог-клієнт на засадах загально-культурних цінностей та компетентностей.

Завдання практики:

- ознайомити студентів з основними формами та методами проведення консультативної, профілактично-корекційної психологічної роботи, з передовим психологічним досвідом та забезпечити практичне опанування ним, відповідно до специфіки організації, установ, закладів, в яких проходить практика;
- розвинути у здобувачів професійні якості майбутнього практика у сфері психологічної, профілактично-корекційної роботи та допомоги сім'ї, які відповідають вимогам сучасного суспільства, а також професійних та особистісних якостей кваліфікованого фахівця;
- сформувати у студентів творчий, дослідницький підхід до виробничої (консультаційної, профілактично-корекційної) професійної діяльності, потребу в самоосвіті, підвищенні власної кваліфікації та майстерності;
- розвинути здатність відстежувати взаємозв'язок між психологічним запитом та реальною психологічною допомогою родині, враховуючи власну психологічну компетентність;
- розвинути здатність оцінювати межі фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію щодо власної здатності до рефлексії особистісної (родинної) історії і її впливу на фахову діяльність, що сприяє розвитку громадянської компетентності.

Відповідно до Освітньо-професійної програми 053.00.06 Сімейна психологія за другим (магістерським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 053 Психологія, виробнича (консультаційна, профілактично-корекційна) практика забезпечує формування таких загальних та спеціальних компетентностей:

- ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
- ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК8. Здатність розробляти та управляти проєктами.
- ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
- ЗК10. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- СК3. Здатність обирати і застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.
- СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.
- СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.
- СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.
- СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.
- СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.
- СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.
- СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.
- СКу11. Здатність визначати вид психологічної допомоги: психоедукація, консультування, психокорекція, психотерапія, тренінги в залежності від заявленого запиту і психологічного завдання (в тому числі в умовах війни).
- СКу12. Здатність вибудовувати оптимальну схему сімейної консультації у кожному випадку психологічної допомоги.
- СКу13. Здатність розробляти та застосовувати превентивні та корекційні програми опанування нормативним і ненормативними сімейними кризами.
- СКу14. Здатність до рефлексії власної особистісної (родинної) історії і її впливу на фахову діяльність.

4. Результати виробничої (консультаційної, профілактично-корекційної) практики

Відповідно до Освітньо-професійної програми 053.00.06 Сімейна психологія за другим (магістерським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 053 Психологія,

виробнича (консультаційна, профілактично-корекційна) практика забезпечує оволодіння такими **результатами навчання**:

РН1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

РН4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

РН5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

РН6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

РН8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

РН9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

5. Структура виробничої (консультаційної, профілактично-корекційної) практики

Етапи проходження практики та види діяльності студентів	Розподіл годин між видами робіт
Змістовий модуль 1. Етап 1. Організаційна діяльність студентів 1) ознайомлення із завданнями та програмою виробничої (консультаційної, психопрофілактично-корекційної) практики, правами та обов'язками студентів-практикантів, базою проходження практики; 2) співбесіди з керівництвом організацій, установ, закладів, в яких проходить практика; 3) ознайомлення із методичними розробками, підручниками, документацією, яку заповнює психолог установи, закладу, в яких проходить практика; 4) складання індивідуального плану роботи студента під час практики. <i>Форма звіту:</i> індивідуальний план додати до ЕНК виробничої (консультаційної, психопрофілактично-корекційної) практики у	45

частині Змістового модуля 1.	
Разом	45
Консультаційна компонента виробничої (консультаційної) практики	
Змістовий модуль 2. Етап 2. Визначення проблемного поля сім'ї та особливостей діагностики сімейних відносин 1) спостереження за проведенням діагностичної роботи психолога із сім'єю. <i>Саморефлексію до цього виду діяльності відобразити у портфоліо;</i> 2) створити генограму для однієї сім'ї задля дослідження родини та її внутрішньородинних зв'язків (за методом М. Боуена «Генограма»). За результатами створеної генограми здійснити та описати інтерпретацію її результатів із відповідними висновками. <i>Форма звіту:</i> результати генограми додати до ЕНК виробничої (консультаційної, психопрофілактично-корекційної) практики у частині Змістового модуля 2.	45
Разом	45
Змістовий модуль 3. Етап 3. Консультативна робота з сім'єю в умовах суспільних викликів 1) спостереження за проведенням консультативної роботи психологом та створення схеми руху клієнта (тів) від початку до кінця сесії (як процес консультації): контакт, обговорення запиту, формулювання консультативних гіпотез, перевірка консультативних гіпотез, вплив, завершення консультації – з вказанням необхідних фокусів спостереження за можливими сигналами від клієнтів, на які обов'язково треба звернути увагу психологу. <i>Аналіз та саморефлексію до цього виду діяльності відобразити у портфоліо;</i> 2) самостійне проведення за запитом бази практики під керівництвом психолога психологічного консультування; за результатами самостійного проведення скласти схему руху клієнта (тів) від початку до кінця сесії (як процес консультації): контакт, обговорення запиту, формулювання консультативних гіпотез, перевірка консультативних гіпотез, вплив, завершення консультації – з вказанням необхідних фокусів спостереження за	45

можливими сигналами від клієнтів, на які обов'язково треба звернути увагу психологу; <i>Форма звіту:</i> результати самостійного проведення консультування (описану схему руху клієнта (тів)) додати до ЕНК виробничої (консультаційної, психопрофілактично-корекційної) практики у частині Змістового модуля 3.	
Разом	45
Профілактично-корекційна компонента виробничої (консультаційної) практики	
Змістовий модуль 4 Етап 4. Психокорекційні методи у роботі з сім'єю 1) спостереження за корекційною роботою психолога з сім'єю організації, установи, закладу, де проходить практика. <i>Саморефлексію до цього виду діяльності відобразити у портфоліо;</i> 2) за підтримки психолога організації, установи, закладу апробувати у роботі із сім'єю психокорекційний метод - батьківський семінар. За результатами апробації представити опис професійної рефлексії використання психокорекційного методу - батьківський семінар. <i>Форма звіту:</i> виконаний опис професійної рефлексії використання психокорекційного методу - батьківський семінар додати до ЕНК виробничої (консультаційної, психопрофілактично-корекційної) практики у частині Змістового модуля 4.	45
Разом	45
Змістовий модуль 5 Етап 5. Профілактичні програми та заходи у роботі із сім'єю 1) спостереження за корекційною роботою психолога з сім'єю організації, установи, закладу, де проходить практика. <i>Саморефлексію до цього виду діяльності відобразити у портфоліо;</i> 2) провести заліковий захід просвітницького або психопрофілактичного спрямування відповідно до плану психопрофілактичної роботи психолога організації, установи, закладу. Цей вид діяльності виробничої (консультаційної, профілактично-корекційної) практики можна провести у колаборації з іншими здобувачами, які проходять практику в цій	45

же організації, установі, закладі. <i>Форма звіту:</i> конспект заходу, саморефлексію та відгук (зворотній зв'язок, у довільній формі) від керівника бази практики до ЕНК виробничої (консультаційної, психопрофілактично-корекційної) практики у частині Змістового модуля 5.	
Разом	45
Змістовий модуль 6. Етап 6. Саморефлексія виробничої (консультаційної, профілактично-корекційної) практики 1) за результатами проходження практики здобувачі готують портфоліо «Особистісно-професійне зростання психолога у роботі із сім'єю». Підготовка портфоліо здійснюється в довільній формі, а для його якісного виконання варто поміркувати над наступними запитаннями: - які професійні вміння і навички сформувалися за час виконання завдань та практики в цілому; - які професійні вміння і навички були вдосконалені за час виконання завдань та практики в цілому; - які труднощі виникали під час виконання завдань проходження практики та реалізації її завдань в цілому; - які особисті недоліки були виявлені в процесі проходження практики; - які персональні професійні моменти потребують додаткового супервізійного чи інтервізійного супроводу. При цьому, бажано, уникати оціночних суджень та характеристик. Портфоліо додати до ЕНК виробничої (консультаційної, психопрофілактично-корекційної) практики у частині Змістового модуля 6.	45
Разом	45
Разом за Змістовими модулями 1-6	270

6. Зміст практики

6.1. Особливості організації і проведення практики

Виробнича (консультаційна, профілактично-корекційна) практика здобувачів ОПП «Сімейна психологія» є складовою частиною професійної підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти та згідно з навчальним планом проходить у 3 семестрі. Даний вид практики відбувається в

умовах максимально наближених до реальної професійної діяльності, логічно поєднує та завершує цикл теоретичного навчання за такими дисциплінами як: «Психологія сексуальності», «Психологія дитячо-батьківських відносин», «Соціально-психологічний тренінг сензитивності», «Психологія залежної та девіантної поведінки в сімейній системі», «Психологічне здоров'я сучасної сім'ї», які студенти опановують у третьому навчальному семестрі, а також з циклу обов'язкових дисциплін, а саме: «Психологія сім'ї», «Соціально-психологічні технології у роботі із сімейними кризами», «Психологія материнства і батьківства». Під час практики здобувачам надається можливість опанувати професійними вміннями і навичками, досвідом практичної діяльності у сфері консультативної, корекційно-профілактичної підтримки та супроводу родини, особливо в умовах воєнного стану. Відповідальність за організацію й проведення практики та контроль покладається на керівництво Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти. Навчально-методичне керівництво та виконання програми практики забезпечує кафедра психології особистості та соціальних практик. Перед початком практики зі здобувачами вищої освіти проводиться настановча конференція, на якій називаються бази (місце проходження) практики та керівники (згідно з розпорядженням); розкриваються завдання та зміст практики, вимоги до звітної документації. Базами даного виду практики є спеціалізовані організації, установи та заклади, які надають системну психологічну допомогу сім'ї та у яких, згідно штатного розпису, передбачена посада психолога, та які мають необхідну навчально-методичну і матеріальну базу та забезпечені кваліфікованими кадрами у даній галузі професійної діяльності. Діяльність студента-практиканта планується стосовно графіка роботи організації, установи, закладу, що є базою практики.

У випадку погіршення безпекової ситуації та неможливості проходження виробничої практики очно, з метою забезпечення безперервності освітнього процесу здобувачі вищої освіти можуть проходити виробничу практику із застосуванням дистанційних технологій навчання відповідно до рекомендацій МОН України та наказу ректора університету. Дистанційне проходження практики реалізується через сукупність наступних заходів:

- надання методичних матеріалів здобувачам вищої освіти;
- контроль успішності здобувачів вищої освіти;
- консультації здобувачів вищої освіти викладачем – керівником практики;
- інтерактивна співпраця викладача і студента;
- можливість швидкого коригування програм практики та доповнення їх новою інформацією.

Для практичного втілення цих заходів в умовах дистанційної форми здобуття вищої освіти офіційними каналами зв'язку є: Viber, Google Meet, Zoom, електронна пошта, ЕНК виробничої (консультаційної, профілактично-корекційної) практики.

Виробнича (консультаційна, профілактично-корекційна) практика відбувається в третьому семестрі відповідно до ОПП “Сімейна психологія” та навчального плану. Тривалість практики 6 тижнів, що охоплює шість змістових модулів, які мають дві компоненти: консультаційний (Змістові модулі 2,3), профілактично-корекційний (Змістові модулі 4,5) та спільні для обидвох компонентів Змістові модулі 1 та 6. Реалізація програми виробничої (консультаційної, профілактично-корекційної) відбувається у шість етапів.

На першому етапі (**Змістовий модуль 1. Організаційна діяльність студента**) практиканти ознайомлюються із завданнями та програмою практики, правами та обов'язками студентів-практикантів; вивчають документацію організації, установи, закладу та процесуальні особливості, регламент роботи фахівця на посаді психолога (*орієнтовно I-й тиждень практики*). Цей етап є спільним для консультаційної профілактично-корекційної компонентів практики.

Консультаційна компонента виробничої (консультаційної, профілактично-корекційної) практики реалізується на другому та третьому етапах, а саме: на другому етапі (**Змістовий модуль 2. Визначення проблемного поля сім'ї та особливості діагностики сімейних відносин**) здобувачі спостерігають за проведенням діагностичної роботи психолога із сім'єю, усіляко допомагають йому у цьому; готуються до проведення власної процедури психологічної діагностики родини; самостійно створюють генограму сім'ї задля дослідження родини та її внутрішньородинних зв'язків (за методом М. Боуена «Генограма»). За результатами створеної генограми здійснюють та описують інтерпретацію її результатів з відповідними висновками (*орієнтовно II-й тиждень практики*); третій етап (**Змістовий модуль 3. Консультативна робота з сім'єю в умовах суспільних викликів**) має на меті підготувати здобувачів до самостійного здійснення консультаційної діяльності з підтримки та супроводу сім'ї під інтерв'ійною та супервізійною підтримкою психолога організації, установи, закладу. На даному етапі важливо не лише пробувати самостійно провести консультаційну зустріч, а визначити власні спроможності для подальшого розвитку у сфері професійної психологічної практики. Результати даного етапу важливо ретельно осмислити та зафіксувати у прикінцевому звіті з практики та

портфоліо «Особистісно-професійного зростання психолога по роботі із сім'єю» ((орієнтовно III-й тиждень практики).).

Профілактично-корекційна компонента виробничої (консультаційної, профілактично-корекційної) практики реалізується на четвертому та п'ятому етапах, а саме: на четвертому етапі (**Змістовий модуль 4.** Психокорекційні методи у роботі з сім'єю) діяльність здобувачів зосереджена на особливостях психокорекційної роботи з сім'єю із використанням корекційного методу батьківський семінар (орієнтовно IV-й тиждень практики); п'ятий етап (**Змістовий модуль 5.** Профілактичні програми та заходи у роботі із сім'єю) має на меті допомогти здобувачам опанувати навички самостійної розробки, підготовки та проведення просвітницьких/психопрофілактичних заходів (орієнтовно V-й тиждень практики)..

Шостий етап виробничої (консультаційної, профілактично-корекційної) практики (**Змістовий модуль 6.** Саморефлексія виробничої (консультаційної, профілактично-корекційної) практики) має стати особистісною і професійною фіналізацією досвіду, який отримали здобувачі в процесі проходження практики (орієнтовно VI-й тиждень практики). Цей етап є спільним для консультаційної профілактично-корекційної компонентів практики.

6.2. Завдання для виконання в межах проходження виробничої (консультаційної, профілактично-корекційної) практики:

- спільне для корекційної та профілактично-корекційної компоненти практики:

1) скласти індивідуальний план здобувача на період виробничої (консультаційної) практики:

- консультаційна компонента виробничої (консультаційної, профілактично-корекційної) практики:

2) створити генограму для однієї сім'ї задля дослідження родини та її внутрішньородинних зв'язків (за методом М. Боуена «Генограма»). За результатами створеної генограми здійснити та описати інтерпретацію її результатів з відповідними висновками;

3) скласти схему руху клієнта (тів) від початку до кінця сесії (як процес консультації): контакт, обговорення запиту, формулювання консультативних гіпотез, перевірка консультативних гіпотез, вплив, завершення консультації – з вказанням необхідних фокусів спостереження за можливими сигналами від клієнтів, на які обов'язково треба звернути увагу психологу за результатами самостійного проведення психологічного консультування за запитом бази практики під керівництвом психолога;

- *профілактично-корекційна компонента виробничої (консультаційної, профілактично-корекційної) практики:*
- 4) опис професійної рефлексії використання психокорекційного методу - батьківський семінар;
- 5) конспект психопрофілактичного заходу;
- *спільне для корекційної та профілактично-корекційної компоненти практики:*
- 6) підготувати портфоліо «Особистісно-професійне зростання психолога у роботі із сім'єю» за результатами проходження практики.

6.3. Обов'язки студентів під час проходження практики

Студенти Університету при проходженні практики зобов'язані:

- під час настановчої конференції (до початку практики) ознайомитись із розпорядженням декана Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти Університету про проведення практики;
- одержати від викладача-керівника копію розпорядження (витяг) про направлення на базу практики, програму практики, інші методичні матеріали, якщо вони передбачені програмою практики, та консультації щодо оформлення всіх необхідних документів та форм звітності;
- своєчасно прибути на базу практики;
- ознайомитись з правилами техніки безпеки, охорони праці, внутрішнього трудового розпорядку установи і суворо їх дотримуватися;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- своєчасно оформити звітну документацію;
- захистити звіт про проходження практики.

Тривалість робочого часу студентів-практикантів регламентується Кодексом законів про працю України та іншими законодавчими актами, що встановлюють соціально-трудові відносини, і складає для студентів-практикантів віком від 18 років і старше – не більше 40 год. на тиждень.

6.4. Обов'язки керівників практики від Університету:

- ознайомлення студентів-практикантів з програмою практики, метою, завданнями, критеріями оцінювання, системою та формами звітності;
- контроль за своєчасним прибуттям студентів-практикантів до бази практики та її відвідуванням, виконанням студентами-практикантами програми

практики, строків її проведення, правил внутрішнього трудового розпорядку баз практики;

- отримання від адміністрації бази практики копії (витягу) наказу/розпорядження про прийняття студентів-практикантів на практику із зазначенням строків та призначенням безпосередніх керівників від бази практики;
- забезпечення разом із керівниками від бази практик, якісного проходження практики відповідно до затвердженої програми;
- контроль умов праці і побуту студентів-практикантів на базі практики, проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці та техніки безпеки;
- надання методичної допомоги студентам-практикантам під час виконання завдань практики, проведення консультацій щодо обробки зібраного матеріалу та його використання у звіті про проходження практики;
- участь в настановчій та звітній конференціях.

6.4.1. Обов'язки керівників практики від бази практики:

- керівник практики від бази практики здійснює загальне керівництво практикою;
- приймає здобувачів на практику, згідно з календарним планом;
- визначає робочі місця в структурі організації, установи, закладу для проходження студентами практики;
- видає наказ/розпорядження про прийняття студентів на практику, із зазначенням строків та призначенням безпосередніх керівників практикою від установи з числа постійно працюючих педагогів;
- створює належні умови для виконання студентами програми практики;
- надає студентам-практикантам можливість користуватись інформаційними ресурсами, матеріально-технічними засобами та іншими джерелами, необхідними для виконання програми практики;
- забезпечує облік виходу на практику студентів-практикантів, контролює дотримання ними правил внутрішнього розпорядку;
- проводить інструктажі зі студентами-практикантами з техніки безпеки і протипожежної безпеки;
- ознайомлює студентів-практикантів з організацією роботи та функціональними обов'язками на конкретному робочому місці;

- забезпечує та здійснює контроль за виконанням студентами-практикантами програми практики, допомагає в доборі матеріалу для виконання завдань практики;
- оцінює якість виконуваної роботи студентами-практикантами з відображенням таких складових: виконання програми практики, якості професійних знань та умінь, набутих практичних навичок, ставлення студентів до роботи тощо.

7. Контроль навчальних досягнень

7.1. Система контролю та критерії оцінювання

Підсумковий контроль здійснюється після завершення виконання завдань виробничої (консультаційної) практики та захисту звіту про її проходження. Усю звітну документацію з практики необхідно приєднати у ЕНК не пізніше ніж за три дні до початку звітної конференції. Формою проведення семестрового контролю є залік. Критерії оцінювання за кожне виконане завдання виробничої (консультаційної, профілактично-корекційної) практики подано в таблиці:

Завдання	Критерії	Бали
Виробнича (консультаційна) практика		
Змістовий модуль 1		
Індивідуальний план роботи студента під час практики	У змісті індивідуального плану чітко визначено завдання практики та терміни їх виконання	10
	У змісті індивідуального плану завдання з практики відображено частково з неточними термінами їх виконання	5
Всього		10
Змістовий модуль 2		

Створити генограму для ОДНІЄЇ сім'ї задля дослідження родини та її внутрішньородинних зв'язків (за методом М. Боуена «Генограма»). За результатами створеної генограми здійснити та описати інтерпретацію її результатів з відповідними висновками.	Генограма сім'ї розміщена у ЕНК, розроблена відповідно до методу М. Боуена. Опис містить чіткі та професійні психологічні висновки та інтерпретацію та орієнтовані на комплексне дослідження родини та її внутрішньородинних зв'язків.	25
	Генограма сім'ї розміщена у ЕНК, розроблена відповідно до методу М. Боуена. Не весь опис містить чіткі та професійні психологічні висновки, інтерпретація має фрагментарний характер та лише частково орієнтована на виявлення внутрішньородинних зв'язків.	10
	Генограма не відповідає формальним вимогам до такого типу роботи. Опис інтерпретації результатів фрагментарний та не містить самостійних висновків та аргументації.	5
Всього		25
Змістовий модуль 3		
Психологічне консультування за запитом бази практики під керівництвом психолога (створено схема руху клієнта (тів) від початку до кінця сесії (як процес консультації): контакт, обговорення запиту, формулювання консультативних гіпотез, перевірка	Створена схема процесу консультації відображає особливості та етапи консультування. Опис подано коректно, чітко, лаконічно та структуровано.	25
	Створена схема процесу консультації частково відображає особливості та етапи консультування. Опис схеми містить часткову структуру, проте не всі елементи враховано.	15

консультативних гіпотез, вплив, завершення консультації – з вказанням необхідних фокусів спостереження за можливими сигналами від клієнтів, на які обов'язково треба звернути увагу психологу)	Опис схеми присутній, проте він фрагментарний та неповний. Відсутня чіткість та логічність подачі інформації про консультативний процес.	5
Всього		25
Змістовий модуль 4		
Портфоліо «Особистісно-професійне зростання психолога у роботі із сім'єю»	Опис портфоліо відповідає видам діяльності та програмі практики з урахуванням індивідуального плану та особливостям бази практики.	25
	Опис портфоліо частково відповідає видам діяльності та програмі практики з урахуванням індивідуального плану та особливостям бази практики.	10
	Опис портфоліо не відповідає видам діяльності та програмі практики та носить формальний характер.	5
Всього		25
Оформлення звіту про проходження виробничої (консультаційної) практики		15

Максимальна кількість балів		100
Виробнича (профілактично-корекційна) практика		
Змістовий модуль 1		
Індивідуальний план роботи студента під час практики	У змісті індивідуального плану чітко визначено завдання практики та терміни їх виконання	10
	У змісті індивідуального плану завдання з практики відображено частково з неточними термінами їх виконання	5
Всього		10
Змістовий модуль 2		
Апробувати у роботі із сім'єю специфічний психокорекційний метод - батьківський семінар. За результатами апробації представити опис професійної рефлексії використання психокорекційного методу - батьківський семінар	Чіткий, лаконічний та логічний опис апробації з відповідними рефлексивними деталями. Визначено особливості апробації методу та детальний аналіз використання методу.	25
	Чіткий, лаконічний та логічний опис апробації без рефлексивної деталізації. Особливості апробації методу визначено доволі формально, аналіз поверховий.	10

	Опис використання методу та аналіз апробації носить фрагментарний характер.	0
Всього		25
Змістовий модуль 3		
Провести заліковий захід просвітницького або психопрофілактичного спрямування.	Зміст психопрофілактичного заходу забезпечує досягнення поставлених цілей, передбачає вивчення впливу заходу на психічне здоров'я, рівень адаптації та задоволеність учасників, відповідає етичним принципам, критеріям безпеки, відповідності, конфіденційності, обґрунтованості рекомендацій. Застосовуються інноваційні технології, наявний діалогічний формат взаємодії, враховані вікові та індивідуальні особливості аудиторії.	25
	Зміст психопрофілактичного заходу в основному відповідає критеріям ефективності, доцільності, відповідає етичним принципам, критеріям безпеки, відповідності, конфіденційності, обґрунтованості рекомендацій. Не застосовуються інноваційні технології, слабо виявлений діалогічний формат взаємодії, мало враховані вікові та індивідуальні особливості аудиторії.	15
	Опис змісту психопрофілактичного заходу має фрагментарний характер.	5
Всього		25

Змістовий модуль 4		
Портфоліо «Особистісно-професійне зростання психолога у роботі із сім'єю»	Опис портфоліо відповідає видам діяльності та програмі практики з урахуванням індивідуального плану та особливостям бази практики.	25
	Опис портфоліо частково відповідає видам діяльності та програмі практики з урахуванням індивідуального плану та особливостям бази практики.	10
	Опис портфоліо не відповідає видам діяльності та програмі практики та носить формальний характер.	5
Всього		25
Оформлення звіту про проходження виробничої (профілактично-корекційної практики) практики		15
Максимальна кількість балів		100

7.2 Перелік звітної документації

За результатами виробничої (консультаційної, профілактично-корекційної) практики здобувачі готують та приєднують у ЕНК документи, які засвідчують виконання ними обов'язкових завдань за змістовими модулями (1-6), а саме:

- *спільне для корекційної та профілактично-корекційної компоненти практики:*

1) індивідуальний план (скан-версію документа) здобувача на період виробничої (консультаційної, профілактично-корекційної) практики з відповідними підписами керівників практики (Додаток 1);

- *консультаційна компонента виробничої (консультаційної, профілактично-корекційної) практики:*

2) генограму дослідження родини та її внутрішньородинних зв'язків (за методом М. Боуена «Генограма») з описаною інтерпретацією її результатів та відповідними висновками;

3) результати самостійного проведення консультування (описану схему руху клієнта (тів)) схему руху клієнта (-тів);

- *профілактично-корекційна компонента виробничої (консультаційної, профілактично-корекційної) практики:*

4) опис професійної рефлексії за результатами використання психокорекційного методу - батьківський семінар;

5) конспект проведення психопрофілактичного заходу;

- *спільне для корекційної та профілактично-корекційної компоненти практики:*

6) портфоліо «Особистісно-професійне зростання психолога у роботі із сім'єю» за результатами проходження практики;

7) звіт про проходження практики з відповідними підписами керівників практики (скан-версію документа) (Додаток 2).

За результатами виробничої (консультаційної, профілактично-корекційної) практики здобувачі приносять на кафедру психології особистості та соціальних практик роздруковану звітну документацію, сформовану у папку-швидкозшивач, яка містить:

1) індивідуальний план здобувача на період виробничої (консультаційної, профілактично-корекційної) практики з відповідними підписами керівників практики (Додаток 1);

2) звіт про проходження практики з відповідними підписами керівників практики (Додаток 2);

7.3. Вимоги до підготовки здобувачів про практику на звітній конференції

Звіт за результатами проходження виробничої (консультаційної, профілактично-корекційної) практики захищається студентами на звітній конференції. Для представлення результатів та висновків після проходження практики можна підготувати презентацію у PowerPoint у корпоративному форматі максимальною кількістю 5-7 слайдів. Доцільно, щоб презентація була чіткою, логічною та відповідною звіту, із наявністю конструктивних висновків і

пропозицій. Також можна зробити спільну презентацію від групи здобувачів, які проходили практику в одній організації, установі, закладі.

7.4. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) зі значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання

Загальні критерії оцінювання професійно-практичних досягнень студентів-практикантів у процесі проходження виробничої (консультаційної, профілактично-корекційної) з урахуванням консультаційної та профілактично-корекційної компонентів практики.

Оцінка	Критерії оцінювання
A	Виконаний повний обсяг програми виробничої (консультаційної, профілактично-корекційної) практики та завдань самостійної роботи. Здобувач (-ка) знає: зміст нормативних документів, що регламентують діяльність психолога у консультативній роботі із сім'єю; мету, завдання, зміст, методи, організаційні форми, технології й засоби психологічної допомоги, суть процесів консультування, психологічної підтримки родини, визначених Законом України «Про систему охорони психічного здоров'я» № 4223. Володіє: вміннями й навичками, що становлять

	теоретичну основу консультативної, психопрофілактичної та корекційної практики під час розв’язування професійно-орієнтованих задач. Документація із завданнями практики виконана на високому методичному рівні відповідно до вимог, із дотриманням принципів академічної доброчесності. Демонструє високий рівень виконання завдань практики. Знає та вміє діяти в умовах ситуацій суспільних викликів (зокрема воєнного стану), дотримуватися вимог до організації безпечного середовища «клієнт-психолог». Проявляє етичну поведінку (відповідно до Етичного кодексу психолога), діє соціально відповідально, визнає різноманітність і мультикультурність.
В,С	Виконаний повний обсяг програми виробничої (консультаційної, профілактично-корекційної) практики та індивідуального плану студента (-ка). Студент (-ка) на достатньому рівні володіє знаннями про: зміст нормативних документів, що регламентують діяльність психолога; мету, завдання, зміст, методи, організаційні форми, технології й засоби консультативної та профілактично-корекційної діяльності. Володіє окремими вміннями й навичками, що становлять теоретичну та практичну основу консультаційної, психопрофілактичної та корекційної діяльності психолога, а також під час розв’язування професійно-зорієнтованих задач. Проявляє окремі здатності під час здійснення консультаційної, профілактично-корекційної роботи. Демонструє достатній рівень виконання завдань практики. Дотримується правил академічної доброчесності. Знає та вміє діяти в умовах ситуацій суспільних викликів (зокрема воєнного стану), дотримуватися вимог до організації безпечного середовища “клієнт-психолог”. Проявляє етичну поведінку (відповідно до Етичного кодексу психолога), діє соціально відповідально, визнає різноманітність і мультикультурність.
Д, Е	Виконаний обсяг програми виробничої (консультаційної, профілактично-корекційної) практики. Середній рівень володіння знаннями про: зміст нормативних документів, що регламентують психологічну сферу діяльності; мету, завдання, зміст, методи, організаційні форми, технології й засоби психологічної допомоги, суть процесів консультування, корекції та профілактики. Володіє окремими вміннями й навичками, що становлять теоретичну та практичну основу консультаційної, психопрофілактичної та корекційної діяльності психолога, а також під час розв’язування професійно-зорієнтованих задач. Студент(-ка)-практикант(-ка) намагається здійснювати завдання практики, але діяльність носить частковий та фрагментарний характер. Частково дотримується правил академічної доброчесності. Знає та вміє діяти в умовах ситуацій суспільних викликів (зокрема воєнного стану), дотримуватися вимог до організації безпечного середовища “клієнт-психолог”. Проявляє етичну поведінку (відповідно до Етичного кодексу психолога), діє соціально відповідально, визнає різноманітність і мультикультурність. Представлена звітна документація в основному відповідає вимогам.
F, FX	Не виконано обсяг програми виробничої (консультаційної, профілактично-корекційної) практики та індивідуального плану.

	Представлена звітна документація не відповідає вимогам, а здобувач (-ка) не готовий (-ва) до фахової діяльності.
--	--

8. Рекомендовані джерела

Основні

1. Основи психологічного консультування : тренінг довірливої бесіди консультанта-початківця /Автори-упорядники: Федорчук В.М., Федорчук В.В., Гапопенко Л.О., Чаркіна О.А. – Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2025. 136 с. URL: <http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/handle/123456789/9073>
2. Славіна Н.С. Психологічне консультування : навчально-методичний посібник. Видання третє, перероблене та доповнене / укладач Н.С. Славіна. – Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О.В., 2022. – 180 с. URL: <http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6848/Slavina-N-Psykholohichne-konsultuvannia.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
3. Каліщук, С.М.(2024). Ціннісно-рольовий компонент професійного становлення особистості: діагностика & треновний розвиток: монограф. Київ: Яроченко Я.В., 256 с.
4. Каліщук, С.М. (2023). Прикладні моделі психологічного супроводу особистості у кризі. Habitus. Габітус. Одеса: Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій. 43. 144-151.
5. Каліщук С. (2022). Суб'єктивно-феноменологічна діагностика & психотехнічний протокол вивільнення ресурсів особистості у подіях війни. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Психологія, 33 (72). 4, 23-30. DOI: <https://doi.org/10.32782/2709-3093/2022.4/05>.
6. Каліщук С.М. (2023). Психотехніки кризового консультування: Моделі. Алгоритми. Вправи. Приклади. Монографія. Київ: Майстер Книг, 368.
7. Магдисюк Л. І. Основи психологічного консультування : навч. посіб. / Людмила Іванівна Магдисюк, Раїса Петрівна Федоренко. – Луцьк : Вежа-Друк, 2022. – 360 с. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/20907/1/opsykons.pdf>
8. Мушкевич, М. І. (2022). Теорія і практика психологічного консультування сімей. Психологічні перспективи, (39). DOI: <https://doi.org/10.29038/2227-1376-2022-39-mus>
9. Мюррей Боуен Генограма як метод вивчення родини та внутрішньородинних зв'язків. URL: <http://distance.dnu.dp.ua/ukr/nmmateriali/documents/psiholsimmetodrekom.pdf>
10. Технології психосоціальної допомоги дітям і сім'ям, що опинились у складних життєвих обставинах внаслідок військових дій (з досвіду роботи).

Методичний посібник За наукової редакції В.Г. Панка, І.І. Ткачук. (2021). Київ. Ніка-Центр. 119. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/729191/1/tehnologii3.pdf>

Додаткові

1. Андрухів, О., Попович, І., & Мамчур, І. (2024). ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ СІМЕЙ, ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ВІД ВІЙНИ. Психосоціальні ресурси особистісного та соціального розвитку в епоху глобалізації: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, Західноукраїнський національний університет, 1 листопада 2024 р.). в 2 т. Тернопіль: ЗУНУ, 2024. Т. 2. 237 с., 84.
2. Сазоненко, В. О. (2024). Життєві стратегії родин в умовах війни в Україні. <https://dspace.znu.edu.ua/jspui/handle/12345/20150>

ДОДАТКИ

Додаток 1

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет психології, соціальної роботи та спеціальної освіти
Кафедра психології особистості та соціальних практик

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН ВИРОБНИЧОЇ (КОНСУЛЬТАЦІЙНОЇ, ПРОФІЛАКТИЧНО-КОРЕКЦІЙНОЇ) ПРАКТИКИ¹

студента ____ курсу, спеціальності _____

(прізвище, ім'я, по-батькові)

за період з « ____ » _____ 20__ року по « ____ » _____ 20__ року

Місце проходження практики _____

Викладач-керівник практики _____

Дата	Вид роботи	Відмітка про виконання

_____ Підпис студента

_____ Підпис викладача-керівника

¹ Індивідуальний план студента – це персоналізований офіційний документ, який визначає послідовність та обсяг навантаження, видів роботи, термінів виконання під час проходження практики. Він є частиною індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів та дозволяє більш гнучко організовувати процес проходження практики. Документ також може містити всі поточні заходи, пов'язані з проходженням практики, інші види робіт (робота в онлайн бібліотеці, консультації з викладачем і т.ін.). Індивідуальний план має бути погоджений з викладачем, який здійснює керівництво практикою від кафедри психології особистості та соціальних практик та засвідчений його підписом та підписом студента.

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет психології, соціальної роботи та спеціальної освіти
Кафедра психології особистості та соціальних практик

ЗВІТ²

про проходження виробничої (консультаційної, профілактично-корекційної) практики

студентом (-кою) II курсу, спеціальності 053 Психологія освітнього рівня
другого (магістерського) освітньої програми 053.00.06 Сімейна психологія

(прізвище, ім'я, по-батькові)

в період з «____» _____ 20__ року по «____» _____ 20__ року

Проходив (ла) виробничу (консультаційну, профілактично-корекційну)
практику в _____

Керівник практики:

(посад
а, прізвище, ім'я, по-батькові)

За період практики мною було виконано такі види роботи (*повний перелік виконаних робіт за час проходження практики*):

Керівник практики від базової установи

(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

(підпис)

Керівник практики від університету

(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

(підпис)

Дата «____» _____ 20__ року

² Звіт про практику це письмовий документ, у якому студент описує та аналізує досвід здобувачів, отриманий під час проходження практики в організації, установі, закладі. Звіт є обов'язковим елементом навчальної діяльності здобувача та демонструє його вміння аналізувати отримані знання та здобуті практичні навички, робити висновки. Даний документ може висвітлювати позитивні моменти в організації та змісті практики, включати опис сформованих чи збагачених загальних і спеціальних компетентностей, результатів навчання, побажання та рекомендації щодо покращення організації та змісту практики. Звіт про проходження практики має бути обов'язково засвідчений підписом студент (-ки) та поданий на кафедру до початку звітної документації.